

Stjepan ŠLABEK

SVEĆENIK RUDOLF MIKEC, MUČENIK ZA VJERU OTACA (JEDNO NOVIGRADSKO SJEĆANJE)

I.

Utorak 20. listopada 1992. navršilo se 48 godina, otkako je ubijen župnik u Novigradu Podravskom - katolički svećenik Rudolf Mikec. Prigodom ove obljetnice želimo pripomenuti koju o njegovoj nedovoljno poznatoj i premalo komemoriranoj mučeničkoj smrti. Njegova nepravедna smrt i krvava mučenička kruna posljedica je neumornog nastojanja da u svakakvim, a osobito u tragičnim ratnim prilikama pred kojima se, bez ikakve svoje krivnje našao on i sav novigradski puk njegove župe, učini sve za svoje župljane. Ubili su vlč. Rudolfa bezrazložno i podmuklo. Ne Srbi suselјani iz Plavšince ili Javorovca, koji su ga znali i poštovali - nego slijepi mrzitelji što su dolazili u pitominu podravsku ništiti i pljačkati. O tome ima zapisa i svjedočkih iskaza, pa je ovo što slijedi napisano na temelju tih usmenih i pismenih svjedočanstava.

II.

Rudolf Mikec rođen je 15. travnja 1912. u Virju, najvećem selu banske Hrvatske, na kućnom broju 973. od oca Franje i majke Uršule rođ. Veličan, kao jedno od njihovih četvero djece. Osnovnu je školu pohađao u rodnom selu, a klasičnu gimnaziju u Zagrebu, na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji. Bogosloviju je svršio na zagrebačkom Bogoslovnom fakultetu. Zaređen je za svećenika 29. lipnja 1935. a u Spomenici župe Virje stoji kratka bilješka: da je "sa velikom svečanošću i zanosom te pomoću svoga naroda slavio prvu Sv. misu u Virju". Službovao je kao duhovni pomoćnik (kateheta) najprije u Bedenici, a zatim u Novoj Kapeli. U ljeto 1937. već je imenovan upravitelјem župe u Ždali. Nedugo poslije premješten je za upravitelјa župe u Novigradu Podravskom, gdje župniku je sedam godina, sve do tragičnog 12. studenog 1944. kad ga partizani osuđuju na smrt.

U svećeničkom pozivu s vjericima pomagali su mu Slovenac Frederik Sternad, koji je došao u Novigrad po dekretu nadbiskupa Alojzija Stepinca kao prognanik iz priključenih slovenskih strana Velikom njemačkom Reichu, kao i domaći sin, svećenik Ivica Posavec, koji je poslije njegovog ubojstva i preuzeo upravu župom.

III.

Novigraci su veoma lijepo primili svog novog župnika. Bio im je dobar svećenik, pa ga nitko nije mogao ni za što optužiti. 1942. godine osnovao je križarsko bratstvo i sestinstvo. Mladi Novigrada u velikom broju ulazili su u ove vjerske organizacije, a dio njih bio je i u Ustaškoj uzdanici. Jednom zgodom oko dvadesetak mladih župnik je odveo na zborovanje na Dravu, na područje župe

Pozdrav iz Novigrada

Dopisnica Novigrada Podravskog s početka stoljeća (Autor M. Goldschmidt)

Ždala, gdje je on ranije služio. Sedam dana ostalo je svima u nezaboravnoj uspomeni. Tom zgodom, jer su bili ne samo križarsko bratstvo već i ustaška mladež, slikali su se sa župnikom, s ustaškim kapama, a što će poslije biti dokaz partizanima za njegovu osudu, kao onome koji pomaže i promiče ustaški pokret.

10. listopada 1944. počeo je veći partizanski napad na Novigrad. Župnik je bježao sa nekim seljanima Novigrada prema Delovima i Dravi. Budući da su letjele granate, sklonio se u podrum obitelji Mader, Gajeva 104. Tu se zadržao do kraja pucnjave, a onda ga je brat Josip iz Virja zvao da s njim na motorkotaču bježi prema Dravi, ali on se na to nije odlučio nego je ostao u selu. Stjepan Dolenc iz Gajeve 92, složio mu je u sjeniku nezapaženo sklonište. Tu je bio na sigurnom, ali nakon nekoliko dana, on je rekao kako nikome ništa nije kriv i vratio se na župni dvor.

15. listopada 1944. u župnoj crkvi Rastanka Sv. apostola služio je večernjicu, na kojoj je bilo mnogo svijeta. Tom prigodom krstio je dvoje djece: Zvonka Forko iz Ulice Blaža Mađera i Stjepana Petrasa iz Koprivničke ulice. Nakon toga desetak partizana dočekalo ga je na vratima i odveli su ga u zgradu osnovne škole. Tu su također uhitili i dugogodišnjeg učitelja i ravnatelja škole Stjepana Nikšića. Obojicu svezane žicom s rukama na leđima odveli su u Miholjanec. Tamo su ih zatvorili u podrumu mjesne škole. Tu je bio štab partizana. Iz Miholjaca su ih otjerali za Pisanicu i tamo su također neko vrijeme bili zatvoreni u podrumu sa mnoštvom drugih zarobljenika. Učitelj Stjepan Nikšić je u Pisanici ubijen i zakopan, ali ga je mjesec-dva kasnije njegova obitelj iskopala i pokopala na groblju u Kladarama.

Iz Pisanice župnik je bio odveden u Mikleuš kod Čazme i zatvoren u nekom svinjcu. Tu je vladao mrak, a župnik je bio gol, samo u gaćama, te rukama svezanim na leđima žicom. Bio je sav izmučen. Partizani su sastavili nekakav vojni sud u Mikleušu da mu sude. Marko Ledinski iz Novigrada na zahtjev samog župnika bio je pozvan kao svjedok u Mikleuš. On je otišao i tamo je

NOVIGRAD PODRAVSKI.

Dopisnica Pripravnog odbora za kulturno-historijsku proslavu upravne općine Novigrada Podravskog između dva svjetska rata

stvarno zasjedao partizanski sud. Protiv župnika podignuta je teška optužnica, što ga je teretila kao suradnika ustaškog pokreta i kao odgajatelja ustaške mladeži. Marko Ledinski molio je da ga oslobode, on ništa nije kriv, jer je dobar i nikome nije načinio našao. Partizani su mu pokazali župnikovu sliku na kojoj je on bio s ustaškom mladeži i to im je bio najveći dokaz. Marko Ledinski je molio da razgovara sa župnikom, a to su mu omogućili. Župnik je bio zatvoren u svinjcu, sav obrastao, očajnog izgleda i tiho je molio da mu se pomogne. Partizan koji ga je čuvao rekao je da Mikec ide u 13. bataljon, a svi su dobro znali kako je to značilo strijeljanje.

12. studenog 1944. župnik je odveden iz sela na strijeljanje. Bila je određena desetina partizana koji su to trebali učiniti, ali njima su se tresle ruke, pa je tada pristupio partizan iz Molvi imenom Gregurić, izvadio revolver, pa rekao da će ga on srediti. Župnik je tada kleknuo, pomolio se i zatim ustao, podigao ruku te ga blagoslovio i rekao neka ga ova ruka uvijek prati. Zatim je uslijedilo usmrćenje. To je bilo između Donjeg Mikleuša i Samarice.

Za grob Rudolfa Mikeca do danas se točno ne zna.

Koncem siječnja ustaška Plava bojna generala Rafaela Bobana izvela je protunapad i prisilila partizane da napuste Podravinu i bjelovarski kraj te da se povuku na Moslavačku goru. Tada je u Donjem Mikleušu nađen partizanski štab, i cijeli svežanj partizanskih novina. Naišlo se i na članak, u kojem je pisalo o župniku Rudolfu Mikecu i učitelju Stjepanu Nikšiću iz Novigrada. Članak je pisao o tome kako su oni osuđeni na smrt strijeljanjem zbog suradnje s ustašama, a osobito zbog odgoja mladeži u ustaškom duhu. Tu je tiskana i opomena da će tako proći svi narodni neprijatelji.

IV.

Uspomena na mučeničku smrt župnika Rudolfa Mikeca živjela je među seljanima Novigrada Podravskog. O pokojnom svećeniku nije se javno ništa smjelo govoriti, ali bilo je muškaraca i žena

koji su mnogo znali o pisanim događajima. Prije desetak godina njegov brevijar je pronađen među knjigama i stvarima iza pokojnog Franje Pajce, orguljaša, inače rodom iz Istre jer je bio bjegunac pred Talijanima još 1919. godine.

Želimo sačuvati uspomenu na opisano razdoblje i žrtvu koju je na Oltar Vjere i Domovine među žrtvama rata dao i svećenik Rudolf Mikec iz Novigrada Podravskog. S pijetetom sjećamo se njegova života i smrti i sućutno štujuemo njegovu sjenu, što se u strahotama druge svjetske vojne priključila tolikim nevinim žrtvama.

Izvori:

a) Pisani dokumenti

1. "Katolički list" godište 1945., br. 3-4
2. Spomenica župe Virje za godinu Gospodnju 1937.

b) Usmena sjećanja

1. Katica Hirjanić iz Trnovca 15.
2. Ivan Posavec, Blaža Madera 26.
3. Stjepan Ledinski, Ivana Viteza Trnskog 21.
4. Bara Korenić, rođ. Strelec, Braće Radića 27.
5. Marija Grahovac, rođ. Šajnić, Koprivnička 5.
6. Katica Paligač, rođ. Čupan, Ivana Viteza Trnskog 12.
7. Tomo Mrnjec, sadašnji župnik u Novigradu.
8. Gustav Kuzmić, sadašnji župnik u Virju